

2011 m. brandos egzaminai

Šiame priede apžvelgsime brandos egzaminų tvarkaraštį, aptarsime egzaminų bei pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo tvarkos naujoves ir pagrindinius egzaminų vertinimo ypatumus. Taip pat pristatysime **Nacionalinio egzaminų centro (NEC)** darbų, tobulinant mokinių pasiekimų vertinimą, kryptis.

Kaip ir praėjusiais, taip ir šiais metais **numatytos dvi brandos egzaminų sesijos**: pagrindinė ir pakartotinė. Šiek tiek **pasikeitė egzaminų laikas**. Brandos egzaminų pagrindinė sesija 2011 m. prasidės anksčiau nei įprasta – gegužės 7 d. (šeštadienį) užsienio kalbos (vokiečių) egzaminu. Šio mėnesio šeštadieniais bus rengiami ir kiti užsienio kalbų – anglų, prancūzų ir rusų – egzaminai. Paskutinis valstybinis chemijos brandos egzaminas bus laikomas birželio 16 d., o pakartotinė sesija baigsis liepos 8 d. mokykliniu lietuvių kalbos brandos egzaminu. Visiems abiturientams privalomas lietuvių kalbos egzaminas įvyks kaip įprasta – birželio 1 d.

Pakartotinė sesija planuojama tiems abiturientams, kurie dėl rimtų priežasčių negalės dalyvauti pagrindinės sesijos egzaminuose, taip pat užsienio šalių mokyklų vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniams, namuose mokytiems ar įkalinimo įstaigoje registruotiems asmenims. 2011 m. per pagrindinę sesiją neišlaikiusiesiems lietuvių kalbos valstybinio ar mokyklinio brandos egzamino per pakartotinę sesiją bus galima laikyti tik mokyklinį.

Abiturientams kalbų įskaitos bus organizuojamos pavasario atostogoms numatytu laiku, todėl mokykloms siūloma pasinaudoti joms numatyta teise ir savo nuožiūra, suderinus su

steigėju, keisti atostogų laiką dvyliktokams: suteikti jiems pavasario atostogas kitu laiku arba gegužės pabaigoje sutrumpinti ugdymo procesą.

Šiais metais **brandos atestatui gauti mokynys turi būti išlaikęs 2 egzaminus**: privalomą lietuvių kalbos ir dar vieną egzaminą (išskyrus tuos atvejus, kai nuo pasirinkto brandos egzamino direktoriaus įsakymu buvo atleistas). Mokynys ir buvęs mokynys be lietuvių kalbos brandos egzamino gali rinktis ir laikyti ne daugiau kaip 5 dalykų brandos egzaminus. Šiais metais visi kandidatai **brandos egzaminus turi pasirinkti iki kovo 7 d.** Pasirinkto dalyko brandos egzamino ir jo tipo vėliau keisti negalima.

Pagrindinės sesijos mokyklinių brandos egzaminų rezultatai bus paskelbti per 5 darbo dienas. Lietuvių kalbos ir gimtųjų kalbų – per 9 darbo dienas. Visų pagrindinės sesijos valstybinių brandos egzaminų rezultatus planuojama paskelbti iki liepos 12 d.

Kaip ir anksčiau, kandidatas, nesutinkantis su egzamino darbo įvertinimu, per 3 dienas nuo rezultatų paskelbimo galės teikti prašymą mokyklos direktoriui dar kartą darbą peržiūrėti ir pakartotinai įvertinti. Valstybinių brandos egzaminų apeliacijų rezultatų vėliausias skelbimo terminas – liepos 22 d.

2011 m. brandos egzaminų tvarkaraštis

Egzaminas	Egzamino data	Egzamino pradžia	Egzamino rezultatų skelbimas
PAGRINDINĖ SESIJA			
Valstybiniai brandos egzaminai			
Užsienio kalba (vokiečių)	Gegužės 7 d.	9 val.	Iki liepos 12 d. *
Užsienio kalba (rusų)	Gegužės 14 d.	9 val.	
Užsienio kalba (anglų)	Gegužės 21 d.	9 val.	
Užsienio kalba (prancūzų)	Gegužės 28 d.	9 val.	
Lietuvių kalba (gimtoji)	Birželio 1 d.	9 val.	
Lietuvių kalba (valstybinė)	Birželio 1 d.	9 val.	
Informacinės technologijos	Birželio 3 d.	9 val.	
Matematika	Birželio 7 d.	9 val.	
Biologija	Birželio 9 d.	9 val.	
Fizika	Birželio 13 d.	9 val.	
Istorija	Birželio 14 d.	9 val.	
Chemija	Birželio 16 d.	9 val.	
Mokykliniai brandos egzaminai			
Technologijos	Kovo 8–gegužės 27 d.		Gegužės 30 d.
Lietuvių kalba (gimtoji)	Birželio 1 d.	9 val.	Per 9 darbo dienas
Lietuvių kalba (valstybinė)	Birželio 1 d.	9 val.	
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)	Birželio 2 d.	9 val.	
Dailė	Birželio 6 d.	9 val.	Per 5 darbo dienas
Muzikologija	Birželio 8 d. (I d.) Birželio 15 d. (II d.)	9 val.	
Geografija	Birželio 10 d.	9 val.	
Muzika	Birželio 15 d.	9 val.	
PAKARTOTINĖ SESIJA			
Valstybiniai brandos egzaminai			
Užsienio kalba (anglų)	Birželio 17 d.	9 val.	*
Užsienio kalba (prancūzų)	Birželio 17 d.	13 val.	
Fizika	Birželio 20 d.	9 val.	
Užsienio kalba (rusų)	Birželio 20 d.	13 val.	
Informacinės technologijos	Birželio 21 d.	9 val.	
Užsienio kalba (vokiečių)	Birželio 21 d.	13 val.	
Lietuvių kalba (gimtoji)	Birželio 22 d.	9 val.	
Lietuvių kalba (valstybinė)	Birželio 22 d.	9 val.	
Matematika	Birželio 23 d.	9 val.	
Biologija	Birželio 23 d.	13 val.	
Istorija	Birželio 27 d.	9 val.	
Chemija	Birželio 27 d.	13 val.	
Mokykliniai brandos egzaminai			
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)	Birželio 28 d.	9 val.	Per 4 darbo dienas
Dailė	Birželio 29 d.	9 val.	Per 2 darbo dienas
Muzikologija	Birželio 29 d. (I d.) Birželio 30 d. (II d.)	13 val.	
Geografija	Birželio 30 d.	9 val.	
Muzika	Birželio 30 d.	13 val.	
Lietuvių kalba (gimtoji)	Liepos 8 d.	9 val.	Per 4 darbo dienas
Lietuvių kalba (valstybinė)	Liepos 8 d.	9 val.	

* Konkrečią valstybinio brandos egzamino rezultatų skelbimo datą nustato NEC direktorius (žr. Tvarkos aprašo 131-ą psl.).

PASTABA: visų brandos egzaminų apeliacijos bus išnagrinėtos iki liepos 22 d. (žr. Tvarkos aprašo 137-ą psl.).

Brandos egzaminų naujovės

Nors 2011 m., organizuojant brandos egzaminus, esminių keitimų nenumatyta, visgi naujovių nebus visiškai išvengta. Šiais metais pirmą kartą kandidatams bus siūlomi užsienio kalbų (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) ir lietuvių kalbos **egzaminų užduočių atsakymų lapai**. Taigi užduotys su atsakymų lapais bus visų egzaminų, išskyrus matematikos egzamino (šio egzamino užduoties struktūrą numatoma keisti 2012 m.). Šie pakeitimai iš karto po įvykusio egzamino jį laikiusiam leis išsinešti savo užduoties sąsiuvinį. Šiais metais, kitaip nei pernai, mokiniui ir buvusiam mokiniui leidžiama laikyti individualaus ugdymo plano užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) brandos egzaminą – tik išlaikiusiam atitinkamo dalyko įskaitą, jei nuo to dalyko įskaitos nėra atleistas. Kadangi šie egzaminai bus vykdomi gegužę (šeštadieniais), nesibaigus ugdymo procesui, iki egzaminų datos nereikalaujama turėti patenkinamą tų dalykų metinį įvertinimą.

Šiais metais siekiama, kad kandidatai, besiruošiantys valstybiniam egzaminams, **iš anksto žinotų preliminaris išlaikymo taškų ribas**. Nutarta laikytis taisyklės, kad, nustatant išlaikymo ribą, bus orientuojamasi į taškų skaičių, atitinkantį apytikriai 40 proc. bendrojo kurso užduočių taškų sumos egzamino užduotyje.

Valstybinių brandos egzaminų užduotys sudaromos iš bendrojo bei išplėstinio ugdymo kursų uždavinių/klausimų. Egzamino pasirinkimas ir laikymas nepriklauso nuo to, kokį ugdymo kursą – išplėstinį ar bendrąjį – yra baigęs kandidatas. Bet kurio valstybinio brandos egzamino, išskyrus lietuvių kalbos valstybinį egzaminą, išlaikymo riba bei vertinimas balais yra susiję su taškų už bendrojo ugdymo kurso uždavinius/klausimus dalimi bendrame egzamino testo taškų skaičiuje. Preliminari valstybinio brandos egzamino išlaikymo riba yra nustatoma kaip 40 proc. nuo egzamino testą sudarančių bendrojo ugdymo kurso uždavinių/klausimų taškų skaičiaus. Kita svarbi egzamino taškų preliminarinė riba nustatoma pagal egzamino testą sudarančių bendrojo ugdymo kurso uždavinių/klausimų taškų sumą. Šios dvi egzamino taškų ribos yra svarstomos ir tvirtinamos Valstybinių brandos egzaminų vertinimo komitete.

Visi kandidatai, pasiekę egzamino išlaikymo taškų ribą, laikomi egzaminą išlaikiusiais ir įvertinami balais. Kandidatams, surinkusiems mažiau egzamino testo taškų nei bendrojo ugdymo kurso uždavinių/klausimų taškų suma, skiriami įvertinimai

balais nuo 1 iki 10. Visi kandidatai, surinkę tiek pat arba daugiau testo taškų už bendrojo ugdymo kurso uždavinių/klausimų taškų sumą, vertinami balais nuo 11 iki 100. Plačiau apie valstybinių brandos egzaminų vertinimą jau buvo rašyta „Švietimo naujienų“ praėjusių metų rugsėjo mėnesio numeryje.

Atsižvelgiant į valstybinio lietuvių kalbos (gimtosios) brandos egzamino kandidatų darbų vertintojų ir mokslininkų pastabas, koreguojamos minėto egzamino teksto rašymo dalies vertinimo normos. Manytina, kad taisyklės, kuriais siekiama išvengti atskirų šios dalies aspektų įvertinimų dauginimo iš dviejų, leis objektyviau įvertinti kandidatus. Siekiant vertinimo patikimumo, su minėtomis normomis bus dirbama, organizuojant NEC vykdomo ES struktūrinių fondų projekto „**Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų sistemų tobulinimas**“ veiklas: planuojama organizuoti mokymus lietuvių kalbos (gimtosios) valstybinio brandos egzamino teksto rašymo dalies kandidatų darbų vertintojams, kurie mokysis vertinti, taikydami koreguotas vertinimo normas. Du seminarų srautai, kuriuos ves pasirengusių metodinę medžiagą (pratybų aplankus) patyrusių vertintojų komanda, balandžio–gegužės mėnesiais vyks dešimtyje regionų. Tarp seminarų planuojami mokymai virtualioje mokymosi aplinkoje „**Moodle**“.

Nemaža mokiniams ir mokytojams palankių egzaminų naujovių leis įgyvendinti Nacionalinio egzaminų centro taikomų technologijų kaita. Trišalė Švietimo ir mokslo ministerijos, Centrinės projektų valdymo agentūros ir NEC vykdomo projekto „**Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų vertinimo sistemos infrastruktūros plėtra**“ finansavimo bei administravimo sutartis, pasirašyta 2009 m. balandžio 3 d., sudarė galimybę įsigyti dvi uždaras skaitmenines leidybines spausdinimo ir pakavimo linijas bei atnaujinti NEC techninę, technologinę ir logistinę bazę. NEC šiemet pasinaudos puikia galimybe su įsigyta modernia įranga pagerinti rengiamų užduočių kokybę bei jų administravimo slaptumo užtikrinimą, sutrumpinti vertinimo procesą. Kai kurios iš slaptumo ir vertinimo kokybės užtikrinimo priemonių jau išbandytos ir pasiteisino praėjusiais metais. Tęsiant NEC vykdomus struktūrinių fondų projektus, realizuojamos ir kitos kokybės gerinimo priemonės – kandidatų darbų vertintojai bus mokomi nuotoliniu būdu, stengiamasi, kad jau šiais metais kandidatai galėtų **išbandyti naują – pamatyti nors vieno egzamino savo darbą**.

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) keitimų esmė

2011 m. lietuvių kalbos (gimtosios) pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas bus vykdomas pagal programą, patvirtintą 2010 m. sausio 8 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu ISAK Nr. V-55. Daugiausia pakeitimų susiję su lietuvių kalbos (gimtosios) ir gimtųjų kalbų (baltarusių, lenkų, rusų ir vokiečių) patikrinimo dalimi žodžiu (toliau – PUPP žodžiu).

1. PUPP žodžiu dalies (viešojo kalbėjimo) įvertinimas vykdomas vasario 10–balandžio 29 dienomis per ugdymo procesą – mokyklos pačios galės nuspręsti, kaip organizuoti įvertinimą; kaip ir iki šiol skiriant įvertinimui kelias dienas, per pamokas, renginius ar renginius ir pamokas.

2. Nuo sausio 20 d. iki vasario 8 d. mokinys pasirenka kalbė-

jimo potėmę iš NEC skelbiamų arba suformuluoja, padedamas mokytojo. Iki sausio 20 d. patikrinimo žodžiu temų potėmes skelbia NEC duomenų perdavimo sistemoje KELTSAS.

3. PUPP žodžiu dalį sudaro 3 etapai: 1) medžiagos rinkimo ir viešosios kalbos planavimo; 2) viešosios kalbos kūrimo; 3) viešosios kalbos sakymo. Mokinį mokantis mokytojas stebi ir vertina mokinio pasiekimus planuojant ir kuriant viešąją kalbą.

Viešosios kalbos sakymo vertinimą atlieka ne mažiau kaip du vertinimo komisijos nariai, vienas iš jų – mokinį mokantis mokytojas. Mokiniui baigus kalbėti, jį mokantis mokytojas gali užduoti klausimų arba išvystyti trumpą diskusiją. Mokinio kalbėjimą vertina kitas vertintojas. Mokiniui viešai kalbėti skiriamos 5–7 minutės.

2011 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) tvarkaraštis

Patikrinimas	Patikrinimo data	Patikrinimo pradžia	Patikrinimo rezultatų skelbimas
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) (žodžiu)	Vasario 10–balandžio 29 d.	*	Rezultatai saugomi iki to dalyko pasiekimų patikrinimo dalies raštu dienos
Lietuvių kalba (gimtoji) (žodžiu)	Vasario 10–balandžio 29 d.	*	
Lietuvių kalba (valstybinė) (žodžiu)	Balandžio 28 d.	9 val.	Rezultatai saugomi iki to dalyko pasiekimų patikrinimo dalies raštu dienos
Lietuvių kalba (gimtoji) (raštu)	Gegužės 16 d.	9 val.	Per 5 darbo dienas
Lietuvių kalba (valstybinė) (raštu)	Gegužės 16 d.	9 val.	
Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) (raštu)	Gegužės 18 d.	9 val.	
Matematika	Gegužės 23 d.	9 val.	

* Mokyklos direktoriaus nustatytu laiku.